

Megkezdődött a tanítás a marxizmus-leninizmus esti egyetemen

Szeptember 17-én a második évfolyam hallgatóinak foglalkozásával Szegeden is megkezdődött a tanítás a marxizmus-leninizmus esti egyetemen. Az első évfolyam ma, 18-án este kezd meg munkáját.

A most kezdődő tanévnek van egy figyelemre méltó sajátossága: az új hallgatók között az előbbi évnél nagyobb számban vannak régi és új értelmiségiek. Ez az üdvöndes jelenség mindenekelőtt azzal magyarázható, hogy a XX. kongresszus útmutatása kedvezően hatott és hat pártunk politikai irányvonalára, kedvezően hatott az értelmiség körében folyó politikai munkára és ideológiai oktatásra.

Új szellemnek kell lépnie a múlt káros gyakorlata helyébe az esti egyetemen is. A párt azt akarja, hogy a hallgatók a mindennapi bonyolult kérdéseit előtérbe állva ne tévözhessenek, hanem képesek legyenek önállóan cselekedni. E feladat megoldása kell, hogy álljon az esti egyetem törekvé-

sének tengelyében. Jól tudjuk, ez a feladat nem könnyű. Arra van szükség, hogy a vezetők, az előadók, a szemináriumvezetők — megszabadulva a személyi kultusz egyoldalúságától és merevségétől — élénk, alkotó vitát fejlesszenek ki az osztályfoglalkozásokon; a legnagyobb türelemmel magyarázzák meg a hallgatóknak a marxizmus-leninizmus ideológiai, elméleti kérdéseit és pártunk politikáját. A hallgató elvtársak pedig bátran vitatkoznak, mondjanak véleményt egyik, vagy másik kérdésben, ne törődjenek azzal sem, hogy nézetüket egyesek, vagy akár többen is, esetleg nem helyeslik. Az a fontos, hogy a vitában ismerjük meg a helyes és tisztázott a tisztázásra szoruló eszméit, elméleti, politikai kérdéseket.

Ehhez kívánunk szorgalmas tanulást, jó felkészültséget és sikerekben gazdag esztendő.

Új technika — „kölesön”...

A Szegedi Autójavító Vállalat régóta ismerős arról, hogy ott a technikai haladás egy pillanatra sem áll meg. Nem volt még az üzemben olyan műszaki fejlesztési terv, amit ne tetézve valósítottak volna meg. Erre az esztendőre 38 korszerű kisgép megépítését tervezték eredetileg, s noha

az esztendő derekán alig jutottunk túl, már 49 kisgéppel dicsekedhetünk.

Újítási tervük is szűkebb bizonyult, mert számszerűen majdnem másfélszeresére teljesítették az előirányzatot. Ebben az esztendőben 73 újítási javaslatot hasznosítottak a munka különböző fázisaiban és ezzel 182 ezer forint megtakarítást értek el.

Az üzem műszaki fejlődését nagyszerűen illusztrálja

például az a tény, hogy egy Csepel tehergépkocsit ebben az évben haterzer forinttal kisebb önköltséggel generáltnak, mint tavaly.

Megnéztünk néhány ügyes kisgépet az üzemben és arra a következtetésre jutottunk, hogy

az új technikának ezek a hasznos elemei több szegedi üzemben is jó szolgálatot tennének.

Az Autójavító Vállalat szívesen meg is osztaná műszaki eredményeit — de ki vel? Érdekes módon egyik sem kapkod a hasznos célgépek után.

Megszerkesztettek itt többek között egy differenciál-mű-szállító kocsit, amivel egy ember könnyen mozgathat nehezebb tárgyakat is. Köz-

tudomású, hogy ily szerszám-

nak nagy hasznát vennék a szegedi faterlepek a rönkmozgatásban, vagy a Hajójavító Vállalat, illetve a Vasöntőde — s egyáltalán minden olyan üzem, ahol nehezebb tárgyakat kell mozgatni.

Építettek az Autójavítóban egy nagy teljesítményű szegecsmelegítő kemencét is. Ennek egy jól megépített „testvére” a Hajójavító Vállalat szegecsmelegítő munkáját lényegesen termékenyebbé tehetné. Ki is próbálták a szegedi hajójavítók ezt a korszerű szegecsmelegítőt, de nem volt módjuk arra, hogy saját szükségletükre megépítsenek ilyet. Nincs önállóságuk — a felsőbb ügyintézés tengerében pedig ez az úgy csupán egy szerény csepp.

Azzal folytathatnánk a felsorolást, hogy a vállalat műszerjavító részlegét és repedésvizsgáló készülékét hasonlóképpen

nem veszik igénybe a szegedi vállalatok.

Pedig köztudomású, hogy az egész városban sehol nincs másuttal lehetőség a gépkatarrészek „megrontogezésére”. Ezzel a készülékkel meg lehet előzni a munka közbeni géptöréseket. Különösen a géppálmások és a nagy fonóüzemek munkájának tökéletesítésében volna fontos ennek a lehetőségnek a kihasználása.

Nos, itt vannak a lehetőségek, csak ki kell nyújtani értük a kezünket és hasznosítani kell a technika minden eredményét, ahol csak arra lehetőség van.

A röszei Lenin Termelőszövetkezet és az egyéni gazdák

IV.

Ezt az írást a megemlékezés és a kegyelet hangján kell kezdenem, mert Csöke István, akinek az ügyében vitatkozni akartam, akinek a példáján meg akartam mutatni, hogyan nem szabad és hogyan kellene törődni a Lenin Tsz-ben az emberekkel, időközben meghalt. Már nem olvashatja el ezeket a sorokat, pedig anyagukat nagyjából ő mondta jegyzetfüzetembe, és szeretne is volna olvasni. Ezt bizony tudom abból, hogy azon a szerdai napon, amikor ígértém, hogy meglátogatom, egész nap az utat figyeltette, már nem tudott járni, s csak kézzel vezette folyton: jön-e már az újságíró?

Este érkeztem meg hozzájuk. Vele kapcsolatban már

nem lehet jóvátenni

sok mindent, de —, hogy akiknek szükségük van erre, levonhatják a tanulságokat — le kell írunk Csöke István és a szövetkezet esetét.

Csöke István még 1950 augusztusában lettek szövetkezeti tagok. Először a „Micsurinban” dolgoztak, később, amikor a Micsurin és a Lenin Tsz egyesült, Csöke bácsi is a Lenin Tsz tagja lett. Nem volt ő még most, halálakor sem tuluságosan idős ember — de már évek óta gyengélkedett, betegeskedett. Szívósága, nyugtalan vére azonban nem hagyta pihenni a végéig. Dolgozott, évente teljesítette a maga 250–300 munkaesységét. Később éjjeli lett. E megbízatásban is becsülettel helytállt, mindaddig, míg mindkét lába meg nem betegedett. Az orvosok valami fogyást állapítottak meg, s emiatt majdnem többi amputálni kellett Csöke István lábát.

Ezzel kezdődik Csöke bácsi tragédiája.

Az történet ugyanis, hogy Csöke István, amíg dolgozni tudott, kellett a szövetkezetben; aztán pedig már nem nagyon.

Még azt sem kapta meg

a szövetkezettől, amit a mintalapozásból is megítél számára. Csak éppen vetettek neki valamit, pedig többet érdemelt volna. Volt tagtársai és egyéni szomszédai is azt beszéltek: nagyon jó dolgos és a végtelenségig becsületes ember volt életében. Megérdemelte volna, hogy megbecsüljék, akkor is, amikor már nem tudott dolgozni. Ehelyett más történet. Ha orvoshoz kellett vinni, gyakran valamelyik egyéni szomszéd szakított

erre időt, a szövetkezet kocsijai „foglaltak” voltak. Viszont voltak emberek a szövetkezetben, akik számotartották, mikor, melyik egyéni gazda vitte Csöke bácsit az orvoshoz, s aztán nem is felejtették el figyelmeztetni a gazdát: „Máskor kevesebb gondja legyen a szövetkezet tagjaira”.

A történet után Csöke sokszor helytelenül, vagy helyesen bírálta a Tsz vezetőit, nem ritkán veszekedett is velük. A vezetőség persze megállapította, hogy miben nincs igaza a beteg asszonynak, de, hogy

sok dologban igaza lehet,

azon nemigen tűnődött el a Lenin Tsz-ben senki. Ellenben „összeférhetetlensége” miatt igyekeztek Csöke báci elmarasztalni. Háztáji kukoricaföldjét nem ekézték meg neki, hosszas könyörgés után sem. S amikor munkát kért a szövetkezettől gyept adtak neki kapálni, pedig ez az asszony — a tudása megvan hozzá — akár jó baromfi gondozó is lehetett volna. Ha azonban ezt így csinálták volna, nem érvényesülne a szövetkezetben egyes ügynevezett „kedves gyermekek”. Talán akkor az sem történettel volna meg, hogy a környékbeli patkányok „felismerik” a falkában a szövetkezet kacsáit és csak azokat öldöklék le szárazságra, míg a gondozó kacsáit hiánytalanul meghagyják. Mert bizony ez is megtörtént a nyáron a Lenin Tsz kacsafarmján.

A szövetkezet vezetői nem vették észre, hogy Csöke báci problémája lassan

az egész falu problémájává

kezd válni. Először csak Forró Mátyás, egyéni gazda, tanács-tag vetette fel az ügyet az egyik tanácsülésen; de aztán beszéltek erről sokan mások is. Kértek, hogy segítsenek akármi módon is a bajba jutott családon. De Tanács elvtárs és a többiek csak a maguk igazát fújták.

Egy féltucat nevet jegyeztem fel a noteszembe azon az emlékeztető „kiszűlésen”, akikről a résztvevők azt állították, hogy csak a hozzátartozók tagok a szövetkezetben, maguk nem, mégis kapnak illendő szociális juttatást, mert közel állnak a tűzhöz. Vannak itt állítólag olyanok is, akik ugyan valóban munkaképtelenek már, de több, jölkéréső hozzátartozójuk, családjuk van. S a szövetkezet

mégis gondoskodik megélhetősükről. Ez nem is baj persze, de az már igen komoly hiba, hogy még mindig előfordul olyan eset, amelyet, ha hallanak az emberek azt szokták mondani: „Aki nek is ten a barátja, könnyen üdvözlő”.

Ebben az írásban és a többiben is szigorú bírálatot mondtam a Lenin Tsz vezetőiről, a kommunizmus munkájáról. Most végül azonban meg kell mondanunk, hogy a kritika mellett komoly dicséret is illeti őket. Hogy igen szép szövetkezet van Rösze-kén, ebben mindenekelőtt nagy részük van a jelenlegi vezetőknek.

Most még csak azt akarom hozzátenni az elhangzottakhoz: a hibák szétszórása és minden; de

minden a tagaikon múlik.

Nem hanyagságnak, de hűnnék lehet minősíteni, ha valaki számdékosan nem megy el a közgyűlésre, oda, ahol együttes erővel feltárhadják — ha akarják — a hibákat, s elősegítik a növekvő sikereket. Aki nem vesz részt a közgyűlés munkájában; az később ne is panaszkodjon. Ne várják Rösze-kén sem embereket, hogy mások mossák ki a szennyesüket. Ez az ő dolguk; bár igaz, hogy ebben mindenki segít nekik. Sok panaszt hallottam például Makra Imre, Tanács Imre és Baka József körében leváltott vezetőkre is; akik, mint elmondották róluk; rendszerint részegen járnak a szövetkezeti közgyűlésekre, ott fenyegetőznek, egyeseket erre; vagy arra akarnak kényszeríteni. Vajon; ki térítheti észhez ezeket a nekibokrosodott embereket? Nem a járás, nem is a megye, hanem mindenekelőtt maga a tagság.

Még néhány szót. A Csöke bácsit ért sérelmeket holta után is jóvá kell tenni. Megérdemli a szövetkezettől ezt a végtesítést, s az ő sérelmei bizony egy kissé a falu sérelmei is.

Végezetül még csak annyit remélem, megértettek engem a röszei elvtársak, megértették; mit kell tenniük, hogy ne torzítson ezután a tükör.

Vége

Csepri József

== HIREK ==

Rendelet a húsjellegű keresztezett sertések szerződéses áráról

A Minisztertanács a húsjellegű keresztezett sertések szerződéses átvételi árát 90–126 kilogramm súlyig kilogrammonként 17 forintban állapította meg.

— Ünneplés évnyitó után szeptember hó 17-én, délután 5 órakor, a dolgozók gimnáziumában is megkezdődött a tanítás. Az idei évben mintegy 150 dolgozó iratkozott be a dolgozók gimnáziumának osztályaiba.

— A Honvédség Központi Tiszti Házában Budapesten szeptember hó 14-én délután megjutalmazták a honvédségi levelező oktatásban kitűnt tanfolyamvezetőket. Ez alkalommal megjutalmazták Tihanyi Nándor gimnáziumi helyettes igazgatót, mint a szegedi honvédségi tanfolyam-vezetőjét.

— A IV. Békekölesön soros- lása alkalmával a Textilművek több dolgozója nyert kisebb-nagyobb összeget. Az üzemben a szerencsés nyertesek együttesen 6300 forintot nyertek.

— Csillagászati távszövet készített Martos Endre szegedi műkedvelő csillagvizsgáló. A távszö hossza két méter, parabola-tükörének átmérője 30, gyújtótávolsága pedig 195 centiméter. A saját szerkesztésű távszövet óraművel is ellátta.

Az olvasó kérdez

— Választ várunk —

Sch. József régi olvasónk a következő kérdésekre szeretne választ kapni a MÁV igazgatóságtól. 1. Miért nem lehet „tanuló átköltözési ingóságok” jelzéssel csomagot az egyetemi székelyre szállítani? 2. Miért nem lehet a feladó kívánságának megfelelő értékbiztosítással a csomagot feladni? 3. Miért kell a küldeményt a rövidebb Szeged—Kiskunfélegyháza—Baja—Bátaszék—Pécs helyett Budapesten keresztül hosszabb úton Pécsre szállítani?

Új nyelvtanfolyamok Szegeden

A Pedagógusok Szakszervezete német, orosz, francia és angol kezdő és haladó nyelvtanfolyamaira még elfogad jelentkezéseket. Érdeklődni lehet a szakszervezet Április 4 útja 1. sz. alatti (Hősök kapuja, I. em., balra) klubhelyiségében.

— Október első hetében magyar-szakos lengyel egyetem hallgatók érkeznek városunkba, ahol 10 napos szakmai gyakorlaton vesznek részt.

JÁRJUK A HATÁRT

Vezetőnk, kísérőnk, tanácsadónk Putnai József őrnagy elvtárs, az aknamezesítést végző egyik legjobb egység parancsnoka. Úgy ismeri a határt, mint más ember a háza mögött meghúzódó kis-kert minden ágyását, minden bokrárt, minden virágát, és ismeri az itt dolgozó embereket is — ha nem is minden embert, de azokat mind, akik a legjobban végzik ezt a rendkívül bonyolult, veszélyes munkát. És amint megynk munkahelyről munkahelyre, sok-sok történetet mond el. Sok-sok ember emlékeztetésében még ma is, és még hosszú ideig elevenen élő igaz történeteket hallunk, amelyeknek hősei a bátor műszaki katonák, akik sohasem retentek meg a határ aknamezesítéséért vívott küzdelemben, bár száz és száz halál les rájuk a fák és bokrok között.

Az első történet még a déli határ mentén játszódott le. Az aknamezesítők rendelkezésére álló adatok szerint a határon nagyjából rész gyalogsági taponó-aknak voltak telepítve, de érintőakna telepekre is lehetett felszámítani. A taponóaknak felszedésével nem is volt semmi probléma, de az érintőaknák felkutatására és felszedésére még nem dolgoztak ki megfelelő előírást... A helyzet akkor vált kritikussá, amikor a parancsnoksághoz jelentés érkezett: érintőakna telepet fedeztek fel... a munkát azonnal le kellett állítani.

Becsülettel teljesítik a haza parancsát

Látogatás a nyugati határon, ahol katonáink kedden befejezik a műszaki zár eltávolítását

PUTNAI JÓZSEF ŐRNAGY vállalta, hogy kidolgozza az érintőaknák felszedésének szabályait.

— Nem volt könnyű munka — emlékezik vissza az őshajó parancsnok. — Az egyszerű taponóaknak is veszélyes munkát. Állandóan figyelmeztetjük a katonákat a biztonsági rendszabályok maradéktalan betartására, de az érintőaknák sokszorosan veszélyesebbek.

Olyan az érintőakna, mint egy rendkívül alattomos el-lenség. Megy az aknakutató, s egyszerűen egy eldobott, rozsdás, lyukas konzervdobozt lát a lába előtt, rendszerint ember léven, a szűrőbottal eltávolítja útjából, arább löki és... már fel is robbant, mert a konzervdoboz érintőaknával volt kapcsolatban...

Először a laktanyaudvaron, minden segéd eszköz nélkül, azután a gyakorlati-teren gyakorlóaknákkal próbálták az érintőaknák-szedését az egység katonái, a parancsnok fáradhatatlan volt a munkában és körülhatárolt lenül szigorú, ha kellett tiszte- szer-hússzor bemutatta a gyakorlatokat, elmagyarázta, mikor mi a teendő. Mert az érintőakna sok-sok variációban jelentkezhet. Ha megtalálták, akkor már nincs különösebb probléma, de keresni és megtalálni, ez végtelenül nehéz és veszé-

lyes, mert nem kell több, mint egy vizsgálatlan mozdulat, és elpusztult egy fiatal, virágzó emberélet.

Amikor befejezték a képzést, kidolgozták a szabályzatokat, a parancsnok az egység tisztjei, tiszthelyettesei elé lépett:

— Ki jelentkezik önként a felfedezett érintőaknatelep felszedésére és megsemmisítésére?

Szavai után hosszú csend szakadt a szobára... aztán a parancsnok mellé lépett az első ember, majd a második, harmadik... a parancsnokok kívül hat ember: Kun István, Halasi Géza, Baráth Ferenc, Hegyi Ferenc, Lovász Ferenc tisztek és Kockás tiszthelyettes vállalkozott a feladatra.

Es munkához kezdtek a kilométer hosszúságú érintőakna telepítésén. Amikor az első aknát felszedték talán megremegett egy pillanatra a szívük, de aztán soha többé.

S a vállalt feladatot — az egy kilométeres érintőaknával telepített határszakasz aknamezesítését — becsülettel végrehajtották.

SOK-SOK KIVÁLÓ MŰSZAKI KATONÁVAL ismerkedtünk meg itt a nyugati határon, de olyanokkal is találkoztunk, akiket már régóta, még a tavaszi jeges árvíz idején ismertünk meg. Akkor a gátak tetején, a va-

dul tobzódó elemek viharában, az úszó jégtáglák között, otthonokat ostromló hullámok tetején dobálózó deréglékben küzdöttek emberek életéért, most itt a határon ezer veszély között teljesítik a haza parancsát. Csak két nevet a sok közül: Cs. Nagy Imre tiszt, alegység DISZ-titkár, Zákány Ferenc tiszthelyettes.

— Mennyi aknát szedett fel eddig Cs. Nagy elvtárs? — kérdezük meg a fiatal tisztet. A kérdésre elmosolyodott.

— Nem tudom pontosan — válaszolta. — Úgy tizen-kétezer körül lehet a mentesítés kezdete óta.

Meglepődni sincs időnk, ahogy felemeli a kezét, látjuk, hogy mind a két kezén kötés fehérlik.

— Mit jelent ez? Csak nem?

...Gyaloglási taponóaknát szedtek fel, az akna beragadt a kemény földbe, a fogó kétszer is lecsúszott róla, s amikor harmadszor is megfogták, húzni kezdték, a kemény föld lenyomta az akna tetejét, s robbant.

A fiatal tiszt arcát vastag plexi üveg védte, de a kezét semmi... Szerencsére nem történt komolyabb baj, a robbanás szombatn történt, s a fiatal tiszt hétfőn már újra az aknamezőn volt... a robbanásnak természetesen súlyosabb következmé-

nye is lehetett volna, s ez arra inti a fiatal tisztet: még fokozottabban ügyelni kell a biztonsági rendszabály betartására.

Zákány Ferenc tiszthelyettes a Duna-mellől egyenesen a határra jött, tűzszerész. — harminc év körüli, barázdált, barna arcú ember, aki nagyon szereti veszélyes hivatását. Ő maga hat-nyolcezer aknát szedett fel, de mint tűzszerész sokkal többet semmisített meg. Azok a robbanások, amelyek nap mint nap megremegetik a határmenti hegyeket, nemcsak azt jelentik, hogy egyre kevesebb a két országot elválasztó műszaki zár a határon, hanem azt is, hogy Zákány Ferenc tűzszerész tiszthelyettes jól dolgozik.

SOROLHATNÁNK TOVÁBBA a kiváló műszaki katonák neveit és tetteiket, és idézhetnénk a környező községekben lakó egyszerű parasztberek szavait, akik nagy szeretettel és tisztelettel beszélnek az itt dolgozó műszaki katonákról.

A határ aknamezesítése kedden befejeződik — a műszaki katonák az utolsó apokát töltik itt. Az órák gyorsan telnek egymás után, már csak néhány száz méter, s a déli után a nyugati határon is teljesen megszűnik mindenféle műszaki zár. Katonáink becsülettel teljesítik a haza parancsát.

DÉR FERENC

(Megjelent a „Néphadsereg” 1956 szeptember 16-ji számában)